

Asia: VN/2160/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kysymykset lausunnon antajille

Millaisia huomioita teillä on oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Ei kommentoitavaa tähän.

Millaisia huomioita teillä on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Tarkennukset koskien järjestämisluvan myöntämistä, koulutuksen laajuutta ja muodostumista sekä opiskelijan yksilöllisiä valintoja ovat hyviä ja palvelevat tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijoita. Valinnaisuuden laaja turvaaminen varmistaa opiskelijalle hänen omien tavoitteidensa mukaisen koulutuspolun rakentumisen ja siirtymän tasa-arvoisesti sekä ammatilliseen koulutukseen että lukiokoulutukseen.

Millaisia huomioita teillä on perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Maksuttomuus: Maksuttomuutta koskeva muutosesitys on kannatettava ja selkiyttää nykylainsäädäntöä.

Laki ammatillisesta koulutuksesta ja lukiolaki:

Pidämme tärkeänä, että oppivelvolliset opiskelijat saavat opiskelupaikan toisen asteen koulutuksessa. Oppivelvollisten asettamisesta etusijalle on perusteltua heidän sivistyksellisten oikeuksiensa turvaamisen näkökulmasta. Oppivelvollisten ensisijaisuus opiskelijavalinnassa ei saa kuitenkaan merkitä sitä, että ei-oppivelvolliset eivät saa opiskelupaikkaa. Ilman toisen asteen tutkintoa on paljon myös sellaisia ei-oppivelvollisia, joilla ei ole aiempaa tutkintoa. Nyt lausuttavana oleva esitys heikentää entisestään heidän asemaansa ja mahdollisuuksiaan päästä koulutukseen. Pidämme hakijoiden yhdenvertaista kohtelua erittäin tärkeänä. Jatkossakin on hyvä turvata niiden aikuisten sivistykselliset oikeudet, joilla ei ole perusopetuksen jälkeistä tutkintoa, erityisesti nuorten aikuisten (alle 30-vuotiaat) kohdalla.

Ammatilliseen toisen asteen koulutukseen hakeutuu myös aikuisia, jotka joutuvat kouluttautumaan uudelleen eri syistä (mm. terveydelliset syyt). Myös heillä tulee olla mahdollisuus hakeutua ja päästä koulutukseen. Muutos voi lisätä vailla toisen asteen koulutusta olevien henkilöiden määrä ja vaikuttaa myös osaavan työvoiman saatavuuteen työelämän osaamistarpeiden muuttuessa. Muutosesitys hankaloittaa koulutuksen järjestäjän mahdollisuuksia kohdentaa koulutusta aikuisille sekä tarjota erityisesti heille soveltuvia opiskelutapoja ja –muotoja (esim. lyhyempi kesto ja erilaiset pedagogiset ratkaisut). Tämä voi lisätä koulutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

Jatkuva haku toimii hakuväylänä myös ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin, jotka on suunnattu aikuisopiskelijoiden osaamisen kehittämiseen ja työelämään koulutustarpeisiin. Oppivelvolliset eivät ole jatkossakaan näiden ammatillisten lisäkoulutusten (At ja Eat) kohderyhmää.

Lukiokoulutuksessa oppivelvollisten ottaminen aikuisten lukiokoulutukseen edellyttää perusteltua syytä. Oppivelvolliset on jatkossakin pääsääntöisesti ohjattava nuorille suunnattuun lukiokoulutukseen. Aikuisten lukiokoulutuksen pedagogiset ratkaisut ja tukirakenteet palvelevat parhaiten aikuisia ja nuoria aikuisia.

Kannatamme sitä, että kaikille oppivelvollisille tarjotaan ja turvataan opiskelupaikka. Emme kuitenkaan kannata, että periaate kirjataan lakiin siten, että oppivelvolliset asetetaan etusijalle jokaisessa yksittäisessä toisen asteen opiskelijahaussa. Toisen asteen koulutuksen hakeutumisväylät (yhteishaku ja jatkuva haku) tulee säilyttää selkeinä. Koulutuksen järjestäjälle tulee jättää mahdollisuus kohdentaa jatkuvassa haussa olevien koulutusten valintakriteereitä siten, että yksittäisessä haussa valituksia tulevat ne hakijat, joille koulutuksen toteutusmalli ja koulutuksen tavoitteet parhaiten soveltuvat.

Lassila Kaisa
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia